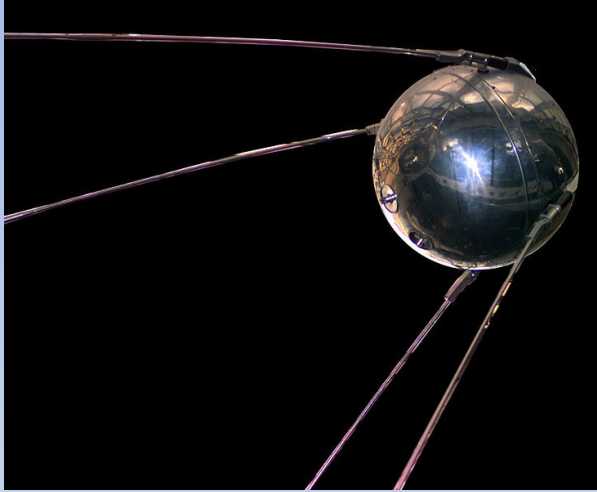

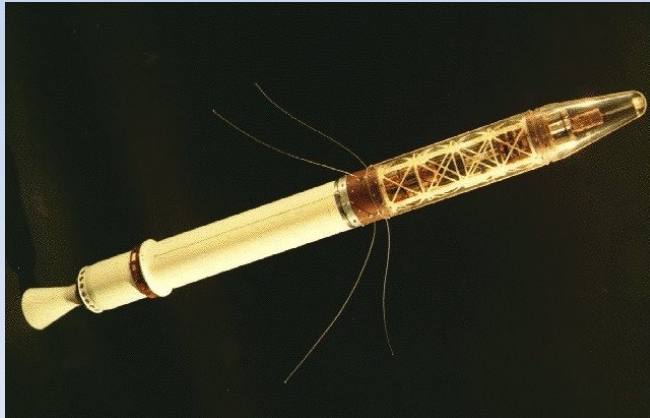
Systemy nawigacji satelitarnej

Krzysztof Kamiński

Sztuczny satelita

Sputnik - 1957

Explorer 1 - 1958

Ariel 1

1962 – W.B.

Alouette 1

1962 – Kanada

San Marco 1

1964 – Włochy

Asterix

1965 – Francja

WRESAT

1967 – Australia

ESRO 2B

1968 – ESRO

Azur

1969 – RFN

Sztuczny satelita

Sztuczny satelita Ziemi, zwany w skrócie satelitą, jest skonstruowanym przez człowieka statkiem kosmicznym (z załogą lub bez) wystrzelony za pomocą rakiety nośnej w przestrzeń okołoziemską z pierwszą prędkością kosmiczną i krążącym następnie wokół Ziemi po orbicie zamkniętej ruchem bezwładnym.

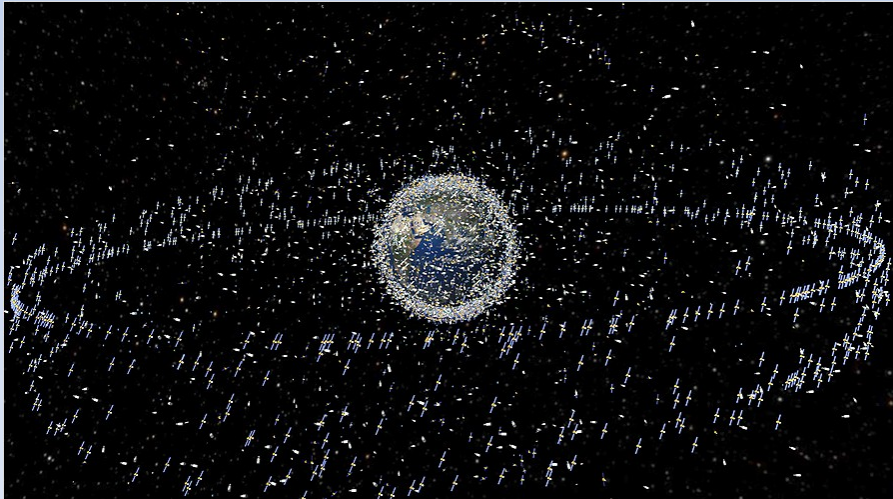

Satelitami nie są natomiast pociski raketowe, gdyż poruszają się po torach balistycznych. Między miejscem wystrzelenia a celem, nie krążą po orbitach wokół Ziemi.

Sztuczny satelita

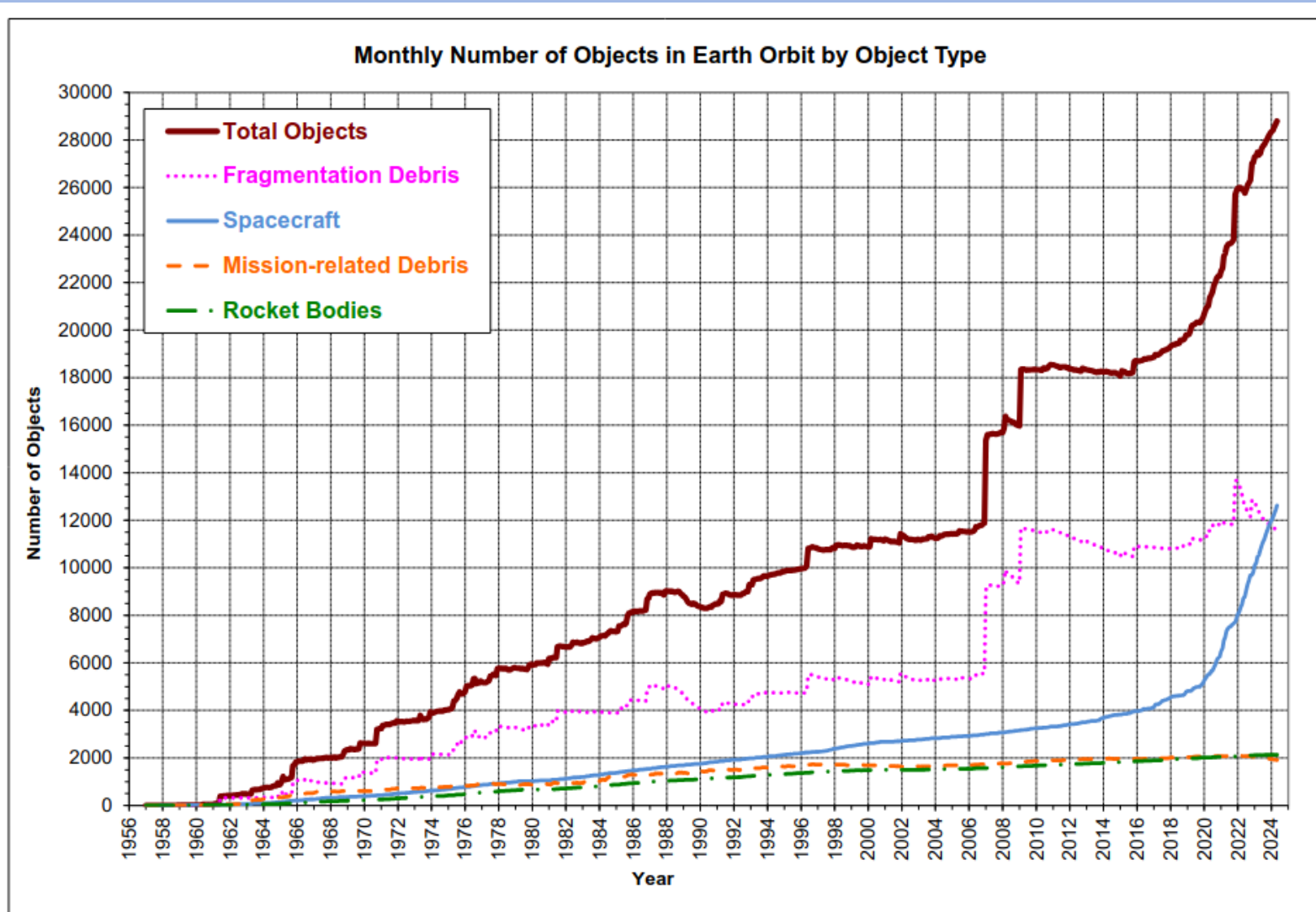
Ze względu na pełnione funkcje sztuczne satelity Ziemi dzielą się na:

- **naukowo-badawcze:** geofizyczne, astronomiczne, biologiczno-medyczne itp.
- **techniczne:** do prowadzenia badań i prób prototypów aparatury przeznaczonej do użytku w pojazdach kosmicznych,
- **wojskowe:** zbierające na przykład informacje dotyczące prób z bronią jądrową,
- **użytkowe:** satelity komunikacyjne, meteorologiczne, geodezyjne, nawigacyjne, teledetekcyjne, obserwacyjne, szpiegowskie i inne.

Obrazki z satelitami

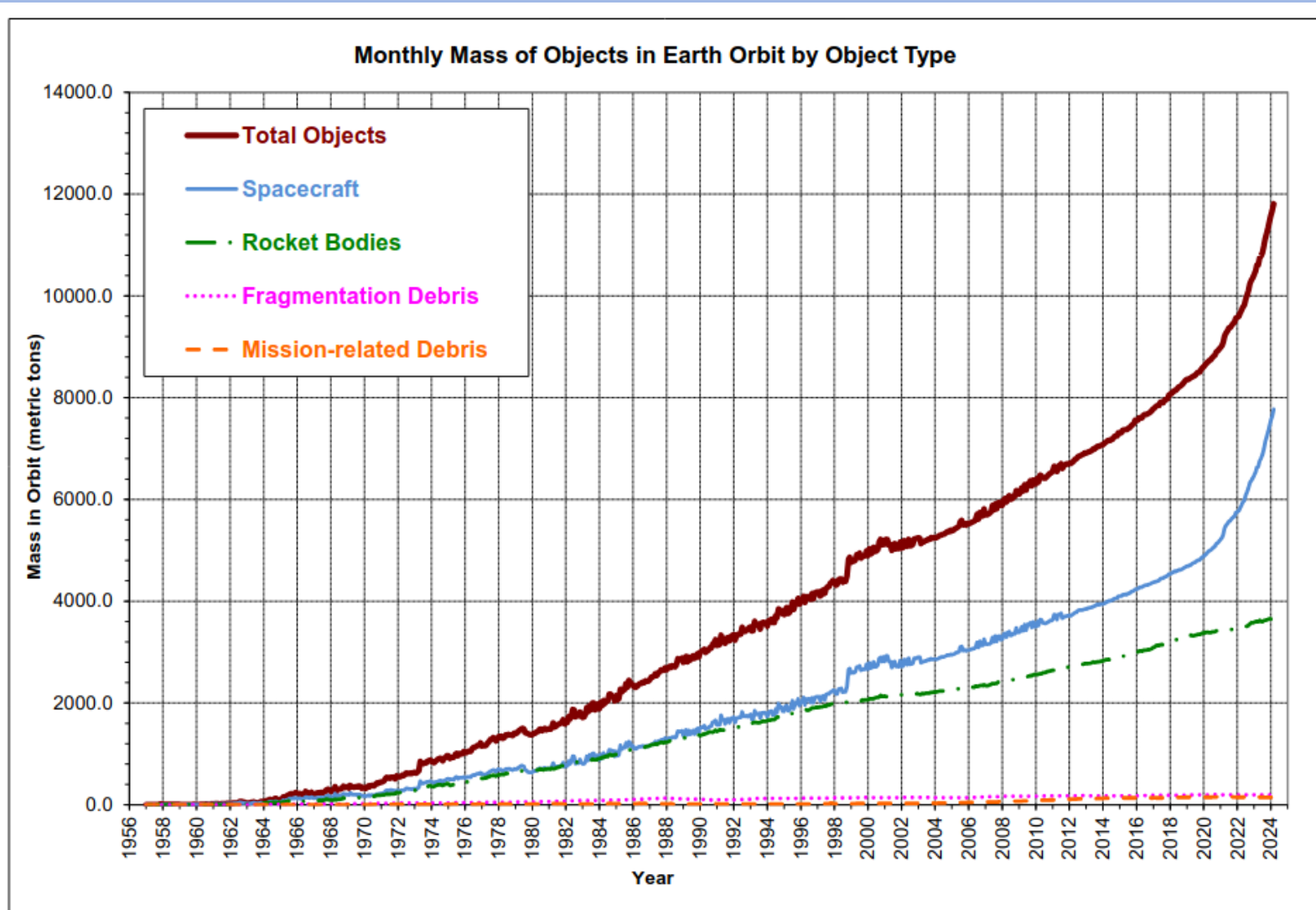
Sztuczny satelita

Monthly Number of Cataloged Objects in Earth Orbit by Object Type as of 9 June 2024. This chart displays a summary of all objects in Earth orbit officially cataloged by the U.S. Space Surveillance Network. "Fragmentation debris" includes satellite breakup debris and anomalous event debris, while "mission-related debris" includes all objects dispensed, separated, or released as part of the planned mission

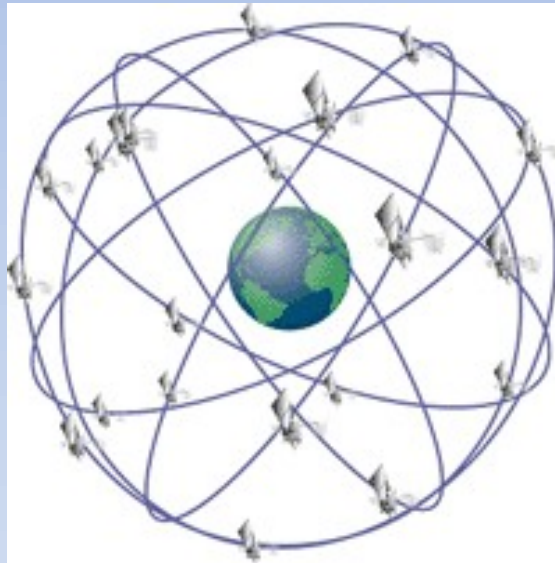
Sztuczny satelita

Monthly Mass of Objects in Earth Orbit by Object Type as of 9 June 2024. This chart displays the mass of all objects in Earth orbit officially cataloged by the U.S. Space Surveillance Network.

Satelita nawigacyjny

Przez satelitę nawigacyjnego należy rozumieć sztucznego satelitę Ziemi, wchodzącego w skład segmentu kosmicznego nawigacyjnego systemu satelitarnego, Dostarczającego informacje umożliwiające określenie położenia użytkowników na wodzie, lądzie i w powietrzu.

Jest to satelita bezzałogowy. Obustronną jego łączność z Ziemią zapewnia nadawczo-odbiorcza aparatura radiowa, zasilana z zainstalowanych własnych źródeł energii (np. baterie słoneczne).

Satelita nawigacyjny

Ruch satelity dzieli się na dwie główne fazy: start z powierzchni Ziemi wraz z wprowadzeniem na orbitę za pomocą rakiety nośnej, której zadaniem jest nadanie satelicie odpowiedniej prędkości i określonego wcześniej kierunku lotu, oraz sam lot, który odbywa się ruchem bezwładnym w polu grawitacyjnym Ziemi.

Satelity nawigacyjne nie są wyposażone w silniki hamujące i nie są w związku z tym sprowadzane na Ziemię.

Teoria ruchu

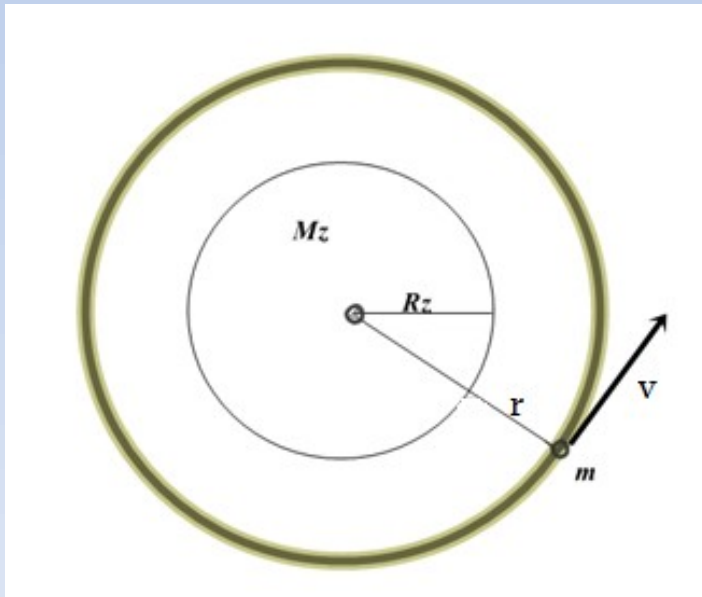
Wzajemny ruch ciał w przestrzeni przebiega na zasadzie równoważenia się dwóch głównych sił:

Siła przyciągania

$$F_g = \frac{GM_z m}{r^2}$$

Siła odśrodkowa

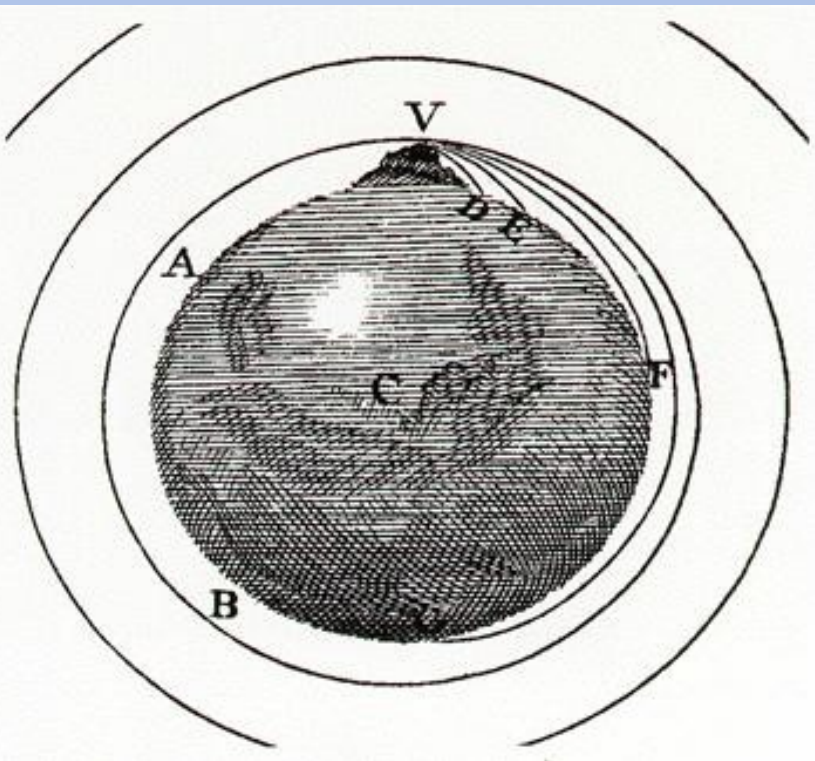
$$\vec{F} = \frac{mv^2 \vec{r}}{r} = m\omega^2 \vec{r}$$

Teoria ruchu

Nad powierzchnia Ziemi: 7,91 km/s

Na wysokości 200km: 7,79 km/s

Wysokość h (system) km	Prędkość v_k km/s	Okres T_{oz} h/min/s
1 100 (Transit)	7,3048	1/47/6
10 000	4,9345	5/47/24
19 100 (GLONASS)	3,9560	11/15/44
20 000	3,888	11/50/16
20 183 (GPS)	3,8745	11/57/58,3
23 616 (Galileo)	3,6459	14/21/16
30 000	3,3105	19/10/28
35 790 (satelita geostacjonarny)	3,0712	23/56/04
40 000	2,9319	27/36/13

Johannes Kepler

i

Isaac Newton

(1571 – 1630)

Sformułowanie Praw
dotyczących ruchu
planet wokół Słońca

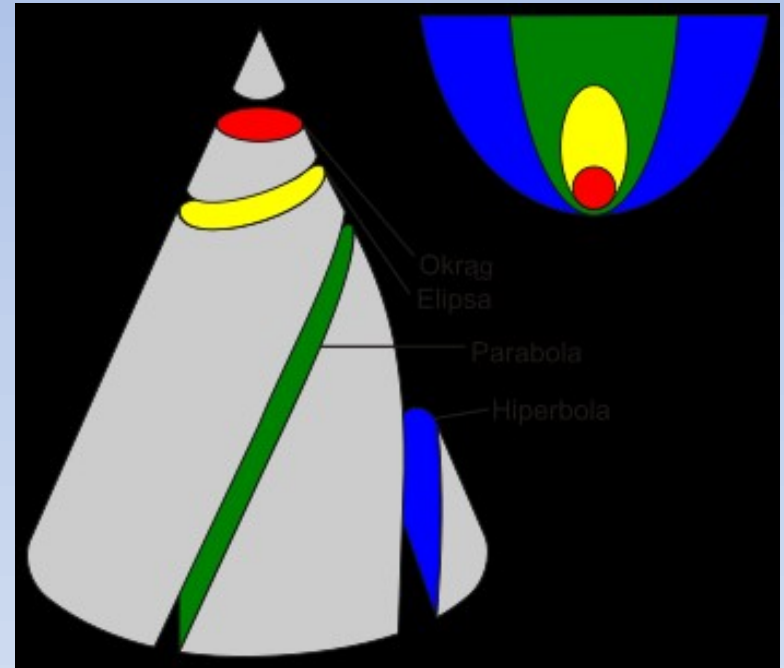
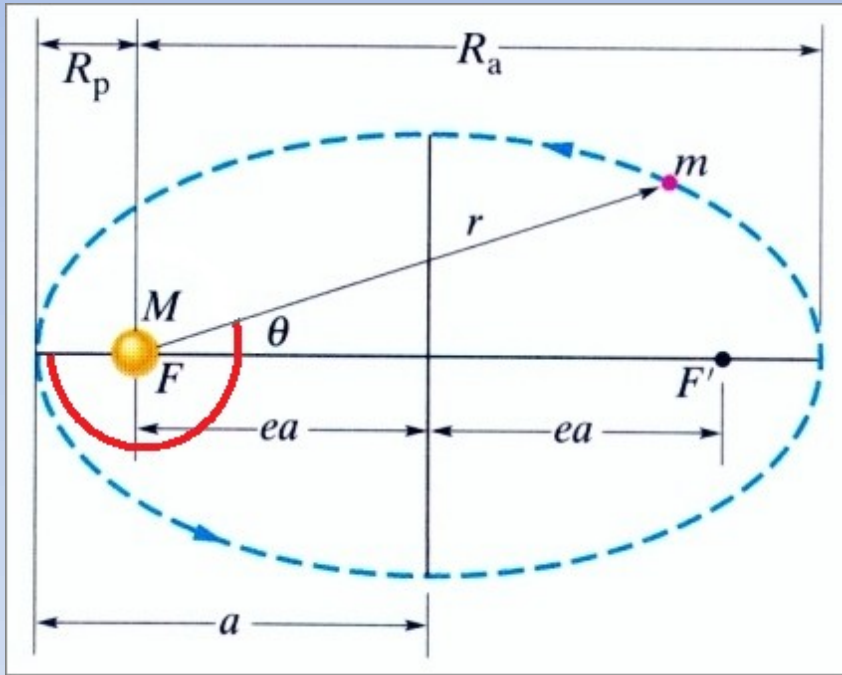

(1643 -- 1727)

Podstawy teoretyczne do praw Keplera,
tory ciał niebieskich od elipsy do hiperboli,
prawo powszechnego ciężenia,
zjawisko precesji, kształt Ziemi,
przyływy i odpływy morza.

Teoria ruchu

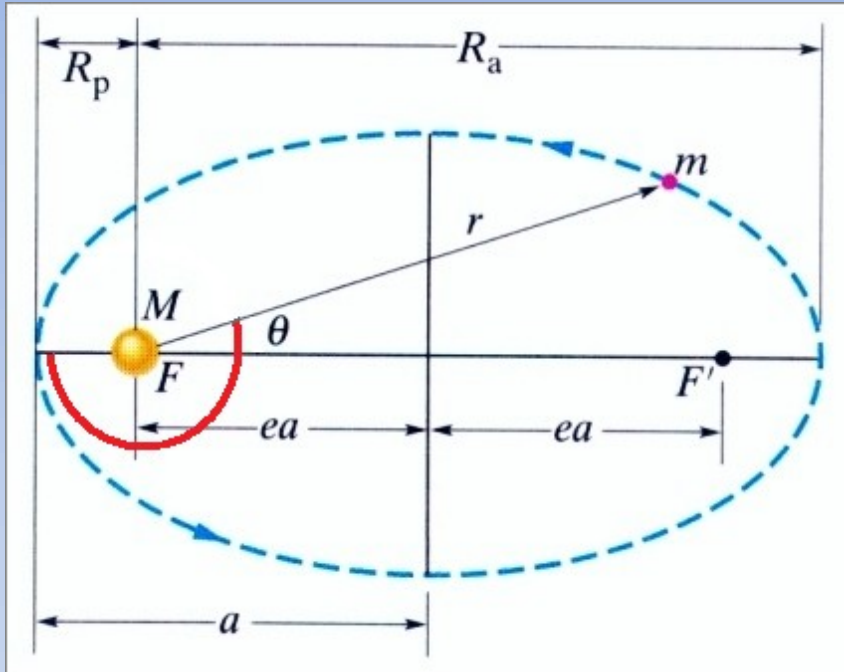
Ruch satelity względem ciała centralnego odbywa się po orbicie będącej krzywą stożkową, przy czym ciało centralne znajduje się w jednym z ognisk orbity.

$$r = \frac{p}{1 + e \cos \varphi}$$

p - parametr, decydujący o kącie pomiędzy tworzącą a osią stożka.

Mimośród

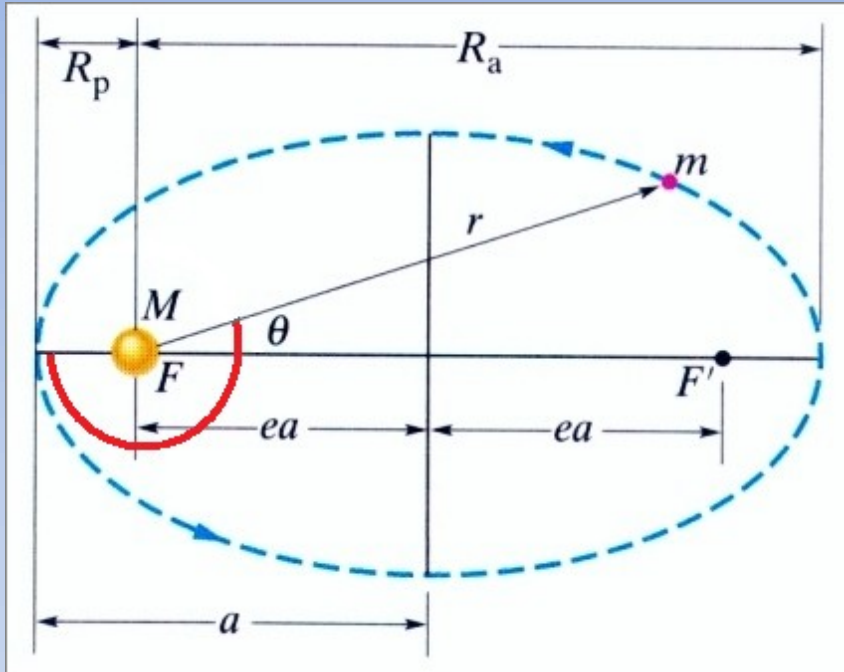
$$e = \sqrt{1 - \frac{b^2}{a^2}}$$

Mimośród można wyrazić również jako iloraz odległości ogniska od środka elipsy przez długość półosi wielkiej orbity eliptycznej.

Orbita jest:

kołowa ,	jeśli	$e=0,$
eliptyczna,	jeśli	$0<e<1,$
paraboliczna,	jeśli	$e=1,$
hiperboliczna,	jeśli	$e>1.$

Anomalia prawdziwa

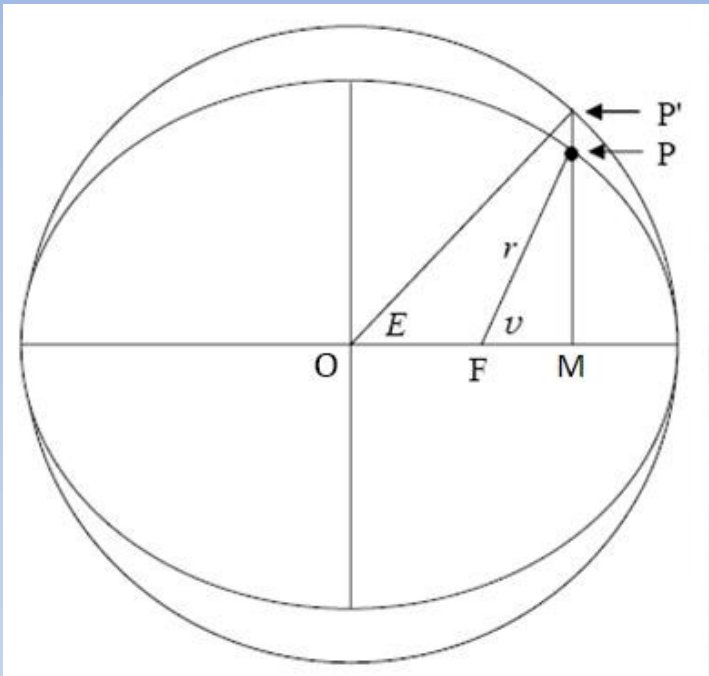
Kąt biegunowy między promieniem wodzącym r i kierunkiem $F F'$ liczonym od 0 do 360° w kierunku zgodnym z kierunkiem ruchu satelity.

$\theta=0^\circ$ perycentrum (R_p),
 $\theta=180^\circ$ apocentrum (R_a).

Linia absyd łączy perycentrum i apocentrum.

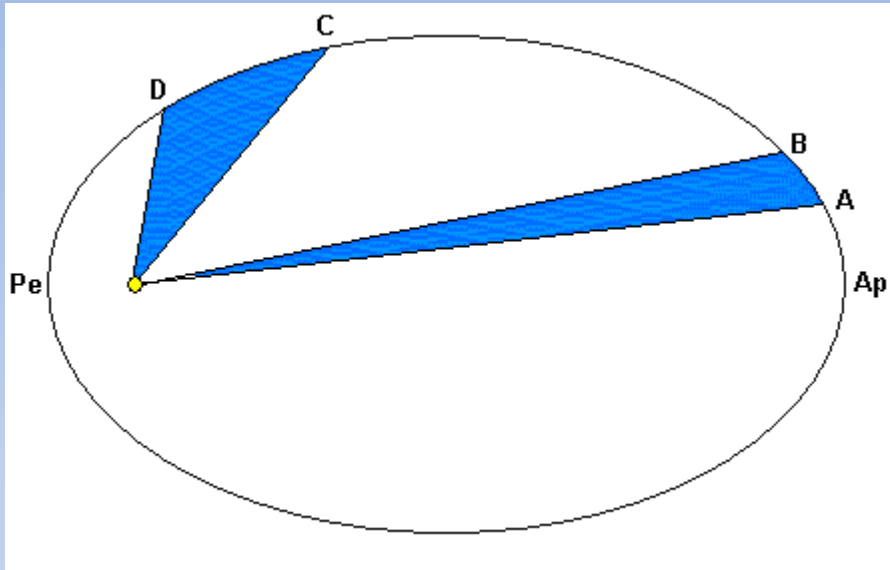
Anomalia mimośrodowa

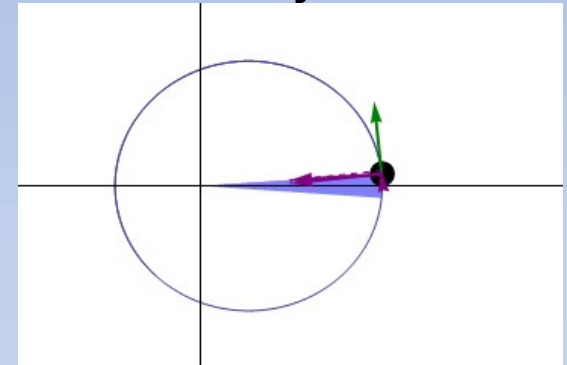
Między anomalią prawdziwą ν i anomalią mimośrodową E istnieje zależność:

$$\tan \frac{\nu}{2} = \sqrt{\frac{1+e}{1-e}} \tan \frac{E}{2}.$$

Drugie prawo Keplera

Promień wodzący ciała zakreśla podczas obiegu wycinki powierzchni o równych polach, co oznacza, że istnieje stała prędkość polowa satelity

Znajomość tego prawa pozwala wyznaczyć zachodzący w danej chwili t związek między niewiadomą wartością anomalii mimośrodowej E a wartością mimośrodu e .

$$E - e \sin E = n(t - t_p) = M$$

n – średni ruch satelity,

t_p - moment przejścia satelity przez perycentrum,

M – **anomalja średnia** satelity w chwili t .

Trzecie prawo Keplera

$$m\omega^2 \vec{r} = \frac{GM_z m}{r^2}$$

$$a^3 = \frac{GM}{4\pi^2} T^2$$

$$\mu = GM = 3,986 \cdot 10^{14} \text{ m}^3 \text{ s}^{-2}$$

WGS-72 (Transit)

398600,8 $\text{km}^3 \text{ s}^{-2}$

WGS-84 (GPS)

398600,4418 $\text{km}^3 \text{ s}^{-2}$

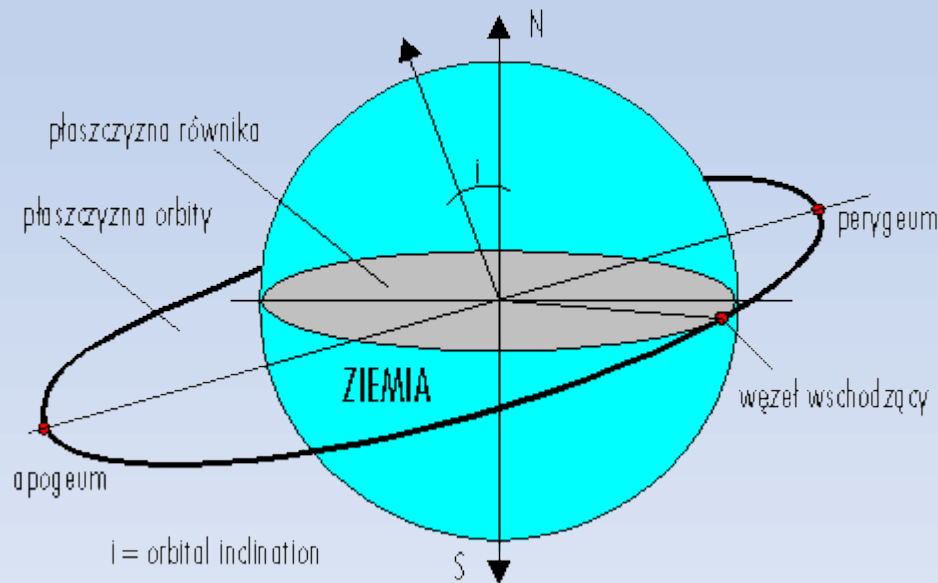
WGS-84 (GLONASS)

398600,44 $\text{km}^3 \text{ s}^{-2}$

Klasyfikacja orbit

Orbity na których umieszczone są sztuczne satelity Ziemi, charakteryzują się trzema zasadniczymi elementami:

- **kształtem**,
- **odległością** od powierzchni Ziemi,
- **nachyleniem** płaszczyzny danej orbity względem płaszczyzny równika, zwanym też kątem inklinacji, oznaczonym najczęściej literą i .

Klasyfikacja orbit

Ze względu na kąt nachylenia orbity te dzielą się na:

- **Równikowe** $i=0^\circ$,
- **Nachylone** $0^\circ < i < 90^\circ$,
- **Biegunowe** $i=90^\circ$.

Ze względu na kształt: kołowe i eliptyczne.

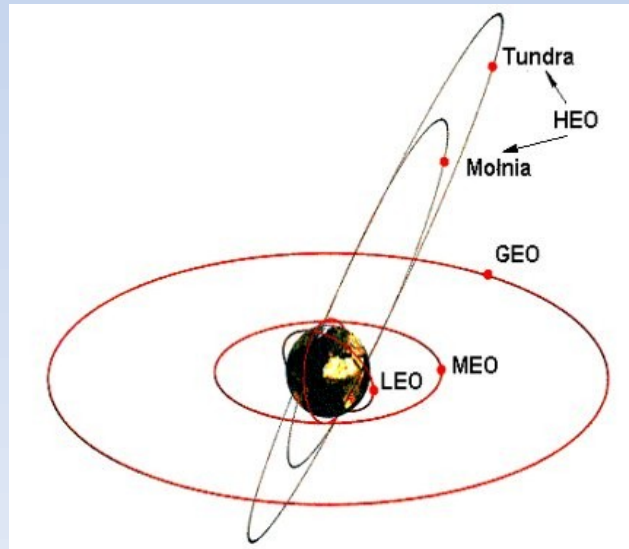
Ze względu na wysokość orbity w przypadku systemów nawigacyjnych przyjmuje się kryterium:

- **niskie** (LEO – Low Earth Orbit) o wysokości do 2000 km i okresie obiegu do około 125 minut. Orbity te były wykorzystywane w pierwszych systemach nawigacyjnych (Transit, Cikada)
- **średnie** (MEO – Medium Earth Orbit) o wysokości od 2000 km prawie do orbity geostacjonarnej (GPS, GLONASS, GALILEO, BeiDu)

Klasyfikacja orbit

W różnych miejscach (US Space Force, ESA) obowiązują nieco inne klasyfikacje

- **geostacjonarne** (GEO) $h = 35\,786\text{ km}$, $a = 42\,160\text{ km}$, $i = 0^\circ$
- **nachylone geosynchroniczne** (IGSO – Inclined Geo-Synchronous Orbit), $i > 0^\circ$
- **wydłużone eliptyczne** (HEO – High Elliptical Orbits) o nachyleniu $i > 25^\circ$
- szczególnym podtypem HEO są orbity o nachyleniu ok. $63,4^\circ$ i okresie obiegu 12h (orbity typu Molnia) lub 24h (orbita typu Tundra)

Klasyfikacja orbit

Orbital Regime	Description	Limits
GEO	Geostationary Orbit	$i < 25^\circ$ --- $35586 \text{ km} < h_p < 35986 \text{ km}$ --- $35586 \text{ km} < h_a < 35986 \text{ km}$
IGO	Inclined Geosynchronous Orbit	$37948 \text{ km} < a < 46380 \text{ km}$ --- $e < 0.25$ --- $25^\circ < i < 180^\circ$
EGO	Extended Geostationary Orbit	$37948 \text{ km} < a < 46380 \text{ km}$ --- $e < 0.25$ --- $i < 25^\circ$
NSO	Navigation Satellites Orbit	$50^\circ < i < 70^\circ$ --- $18100 \text{ km} < h_p < 24300 \text{ km}$ --- $18100 \text{ km} < h_a < 24300 \text{ km}$
GTO	GEO Transfer Orbit	$i < 90^\circ$ --- $h_p < 2000 \text{ km}$ --- $31570 \text{ km} < h_a < 40002 \text{ km}$
MEO	Medium Earth Orbit	$2000 \text{ km} < h_p < 31570 \text{ km}$ --- $2000 \text{ km} < h_a < 31570 \text{ km}$
GHO	GEO-superGEO Crossing Orbits	$31570 \text{ km} < h_p < 40002 \text{ km}$ --- $h_a > 40002 \text{ km}$
LEO	Low Earth Orbit	$h_p < 2000 \text{ km}$ --- $h_a < 2000 \text{ km}$
HAO	High Altitude Earth Orbit	$h_p > 40002 \text{ km}$ --- $h_a > 40002 \text{ km}$
MGO	MEO-GEO Crossing Orbits	$2000 \text{ km} < h_p < 31570 \text{ km}$ --- $31570 \text{ km} < h_a < 40002 \text{ km}$
HEO	Highly Eccentric Earth Orbit	$h_p < 31570 \text{ km}$ --- $h_a > 40002 \text{ km}$
LMO	LEO-MEO Crossing Orbits	$h_p < 2000 \text{ km}$ --- $2000 \text{ km} < h_a < 31570 \text{ km}$
UFO	Undefined Orbit	
ESO	Escape Orbits	

Klasyfikacja ESA ze „Space Environment Report” 2024

Układy współrzędnych

Do podstawowych kryteriów podziału układów współrzędnych można zaliczyć:

- umiejscowienie początku układu,
- zorientowanie układu w przestrzeni:
albo orientacja osi,
albo płaszczyzny podstawowej i punktu początkowego,
- skrętność.

W zależności od umiejscowienia ich początku przestrzenne układy współrzędnych dzielą się na:

geocentryczne, których początek znajduje się w środku masy Ziemi; układy te należą do układów podstawowych, w których wyraża się zarówno położenie satelitów, jak i samego obserwatora,

topocentryczne, których początek znajduje się na powierzchni Ziemi, najczęściej w pozycji obserwatora,

satelitocentryczne, których początek znajduje się w środku satelity; układy te stosuje się głównie do analizy wpływu czynników perturbacyjnych na ruch satelity.

Układy współrzędnych

4 główne rodzaje układów współrzędnych stosowane do satelitów Ziemi:

1. **inercjalny geocentryczny** – do fizycznego opisu ruchu w mechanice newtonowskiej,

np. GCRS albo układ równikowy geocentryczny

2. **związany z Ziemię (nieinercjalny) geocentryczny** – do pragmatycznego opisu ruchu satelity względem powierzchni Ziemi np. na mapach,

np. ITRS albo układ horyzontalny topo lub geocentryczny

3. **inercjalny satelito-centriczny** – do opisu fizycznego orientacji i wirowania satelity oraz do obserwacji obiektów poza Ziemią z satelity

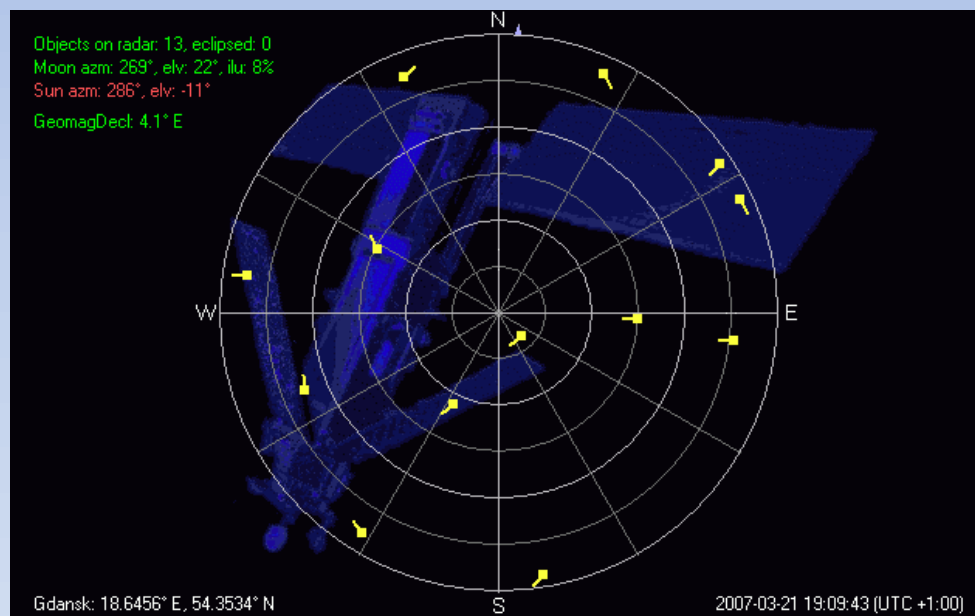
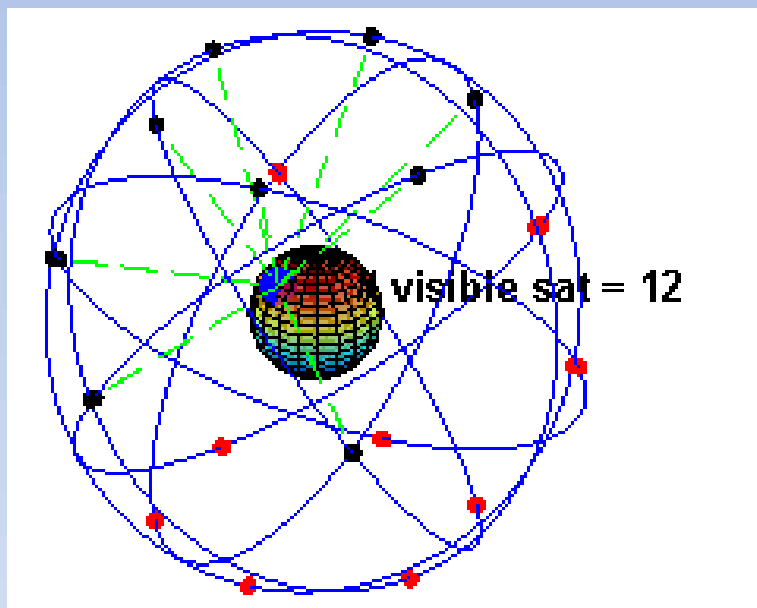
np. układ równikowy satelito-centriczny

4. **nieinercjalny satelito-centriczny** – do orientacji satelity obserwacji Ziemi z satelity

np. układ zenitalny satelito-centriczny

Widzialność satelity

Widzialność satelity w przypadku nawigacyjnych systemów satelitarnych definiuje się jako zdolność widzenia satelity przez obserwatora, a także warunki zapewniające tę zdolność.

Satelita jest widzialny, gdy znajduje się powyżej topocentrycznego horyzontu obserwatora, a niewidzialny, gdy jest poniżej.

Widzialność satelity

Widzialność opisują następujące parametry:

topocentrycznie:

- współrzędne azymutalne, azymut wchodu, zachodu, azymut i wysokość górowania, momenty czasu;

geocentrycznie:

- punkt podsatelitarny (współrzędne geograficzne), kątowy λ i liniowy rozmiar horyzontu satelity.

satelito-centricznie:

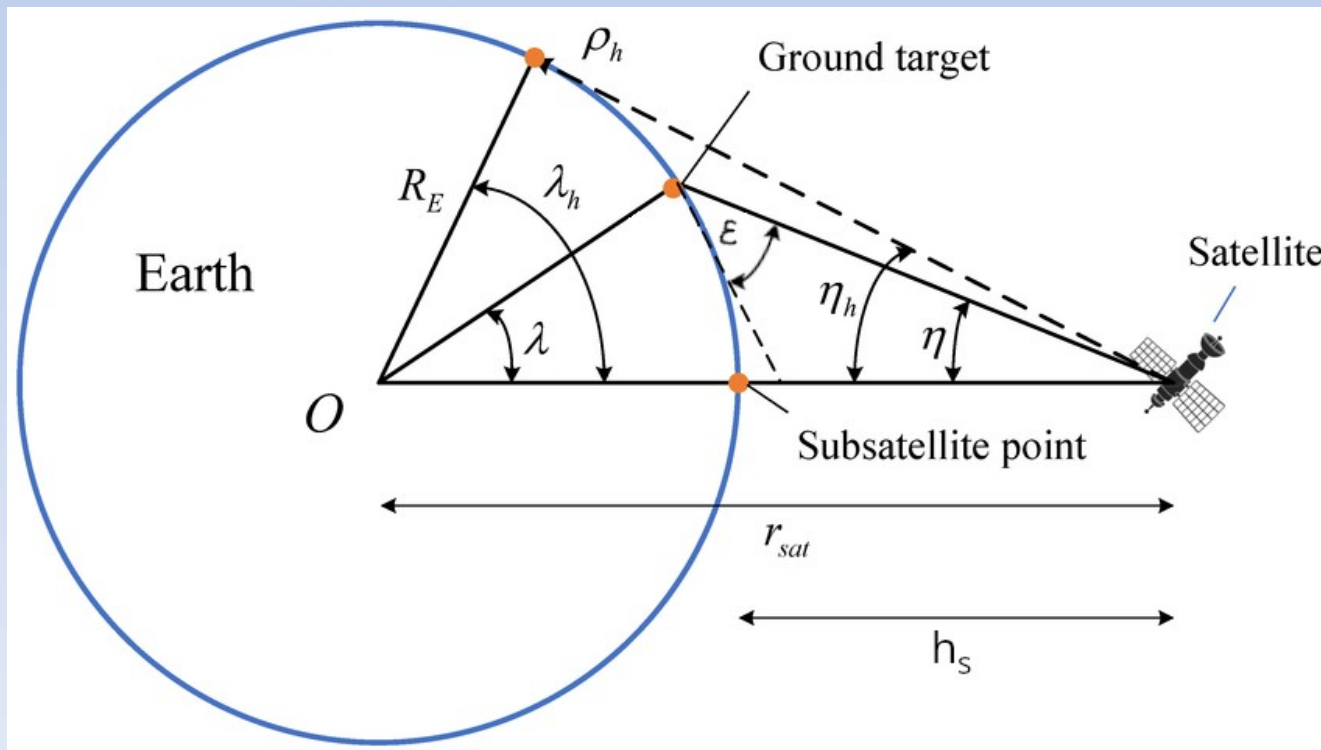
- odległość od nadiru η (ang. nadir angle), kąt obserwacji ε (ang. grazing angle - „kąt wypasu”).

Horyzont satelity

Strefę widzialności satelity w danej chwili określa się za pomocą kąta odległości od nadiru do horyzontu (eta) η_h lub geocentrycznego kąta odległości do horyzontu (lambda) λ_h

$$\sin \lambda_h = \cos \eta_h = \frac{R_E}{r_{sat}} = \frac{R_E}{R_E + h_s}$$

gdzie R_E jest promieniem Ziemi (6370 km), a h_s jest aktualna w danej chwili wysokością satelity nad powierzchnią Ziemi.

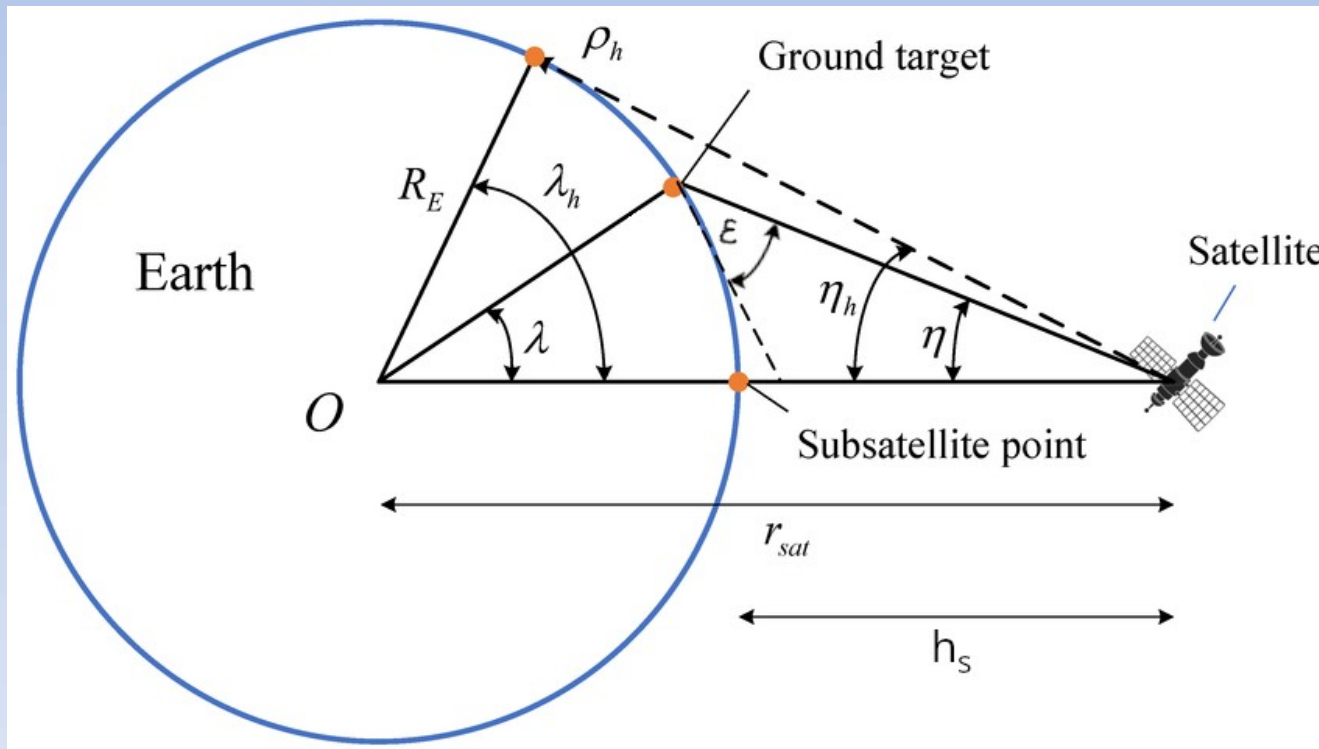

Praktyczny horyzont satelity

W celu wyeliminowania ujemnego wpływu refrakcji troposferycznej pomiary parametrów nawigacyjnych w odbiorniku przeprowadza się tylko wtedy, gdy satelita znajduje się powyżej pewnej minimalnej wysokości nad horyzontem (epsilon) ϵ .

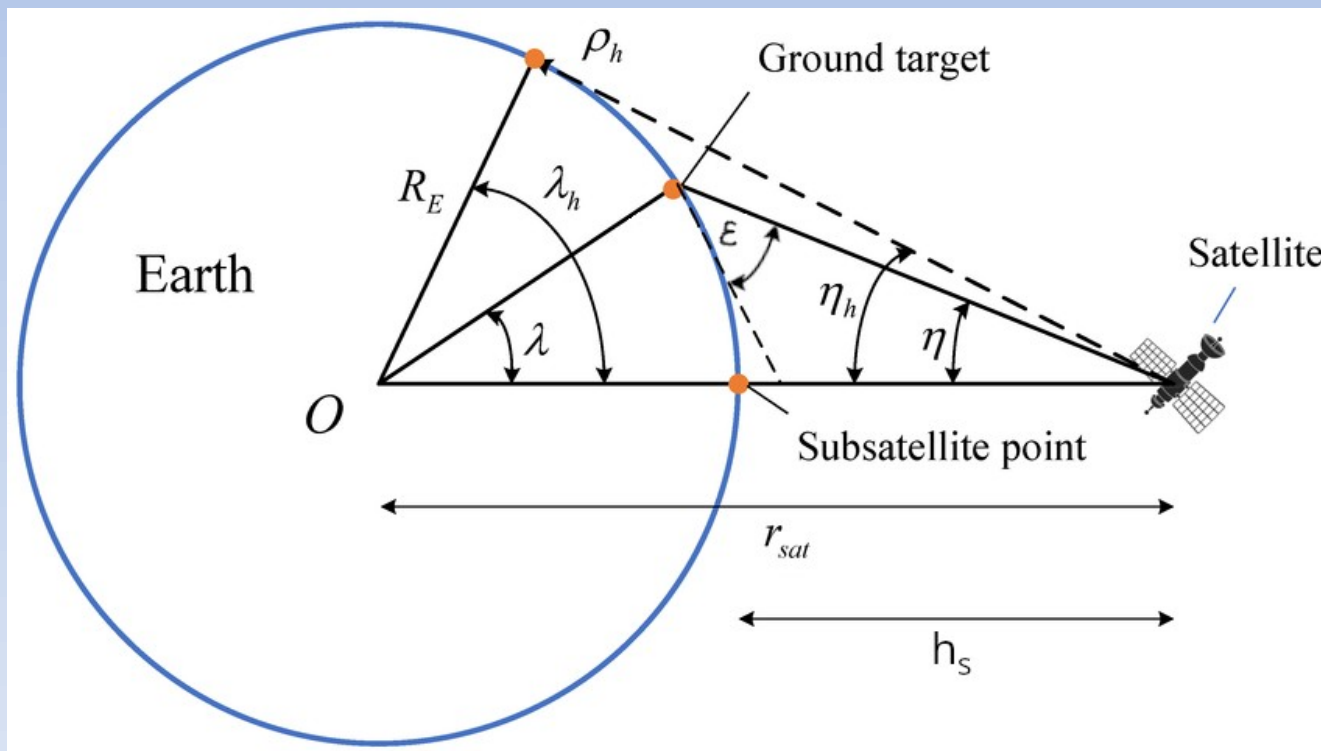
$$\sin \lambda = \cos \eta = \cos \epsilon \sin \eta_h$$

Praktyczny horyzont satelity

Odległość o liczona po powierzchni Ziemi od punktu podsatelitarnego do horyzontu (lub horyzontu praktycznego) wynosi:

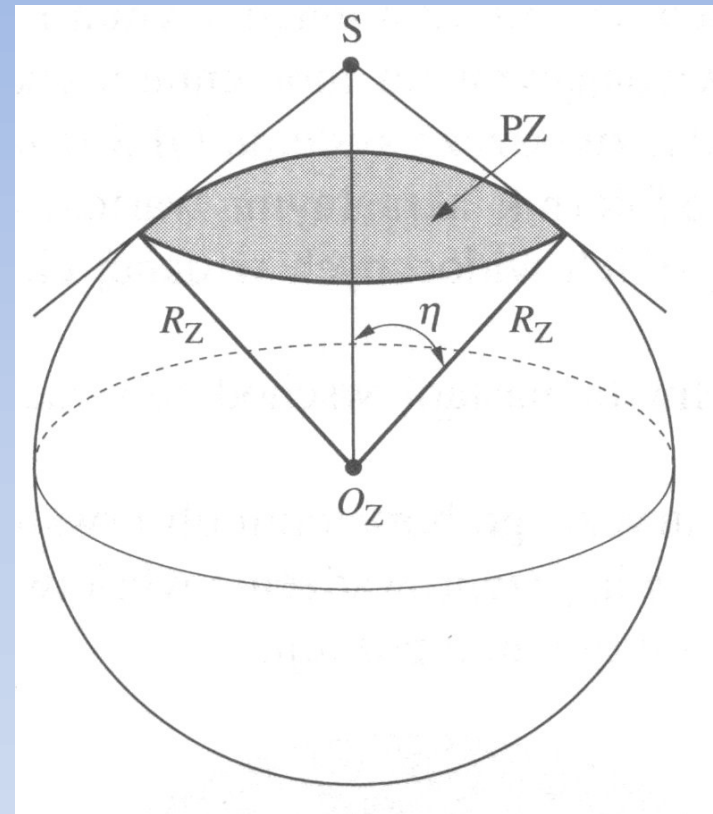
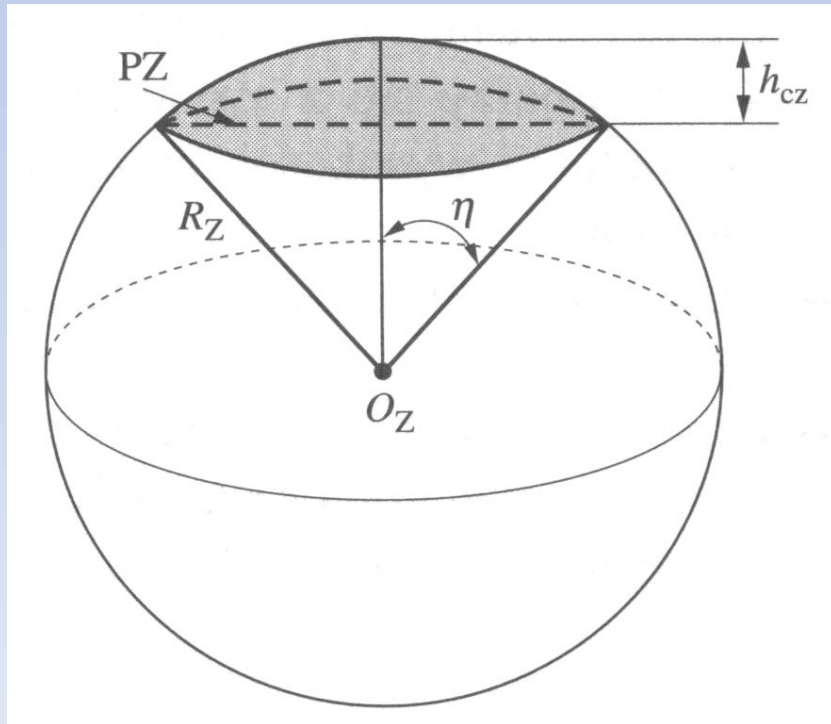
$$\frac{o}{2\pi R_E} = \frac{\lambda}{2\pi}$$

Powierzchnia czasu

Zasięg satelity, czyli powierzchnia Ziemi **PZ** leżąca w jego zasięgu, wzrasta wraz ze wzrostem wysokości satelity h_s .

Powierzchnia **PZ** równa jest powierzchni czaszy o wysokości h_{cz} wyciętej ze sfery o promieniu R_Z :

$$h_{cz} = R_Z (1 - \cos \eta),$$

$$PZ = 2\pi R_Z h_{cz}$$

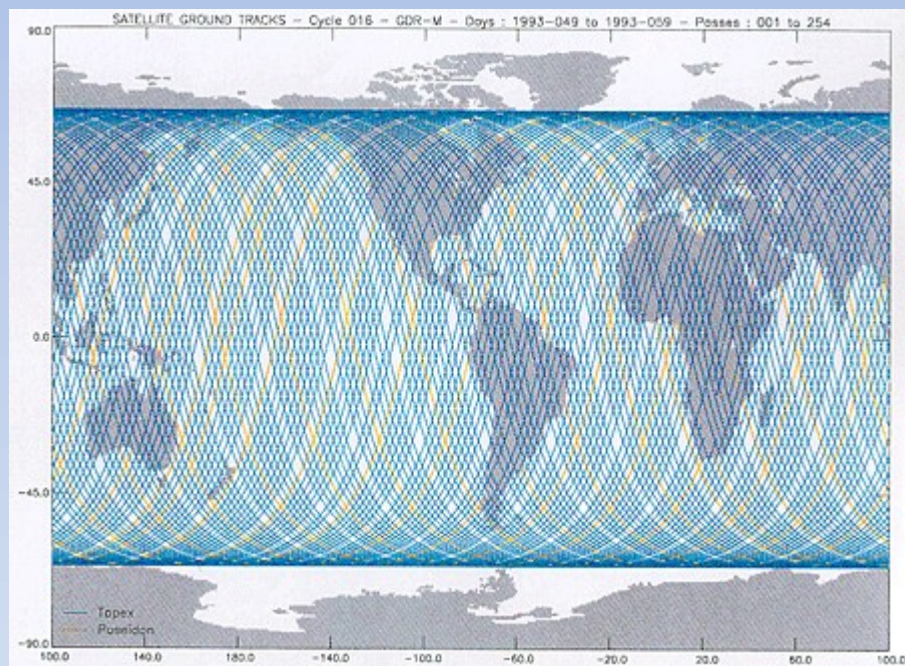
Zasięg satelity

System lub satelita	h km	$h_{\min}$	η	PZ km ²	PZ/PC %
Transit	1 100	0°	31,5°	37 569 712	7,4
		5°	26,8°	27 385 480	5,4
GLONASS	19 100	0°	75,5°	191 117 254	37,5
		5°	70,6°	170 266 977	33,4
GPS	20 183	0°	76,1°	193 705 518	38,0
		5°	71,1°	172 789 840	33,9
Galileo	23 616	0°	77,7°	200 639 620	39,3
		5°	72,8°	179 560 769	35,2
Geostacjonarny	35 790	0°	81,3°	216 387 906	42,4
		5°	76,4°	195 002 187	38,2

Trajektoria podsatelitarna

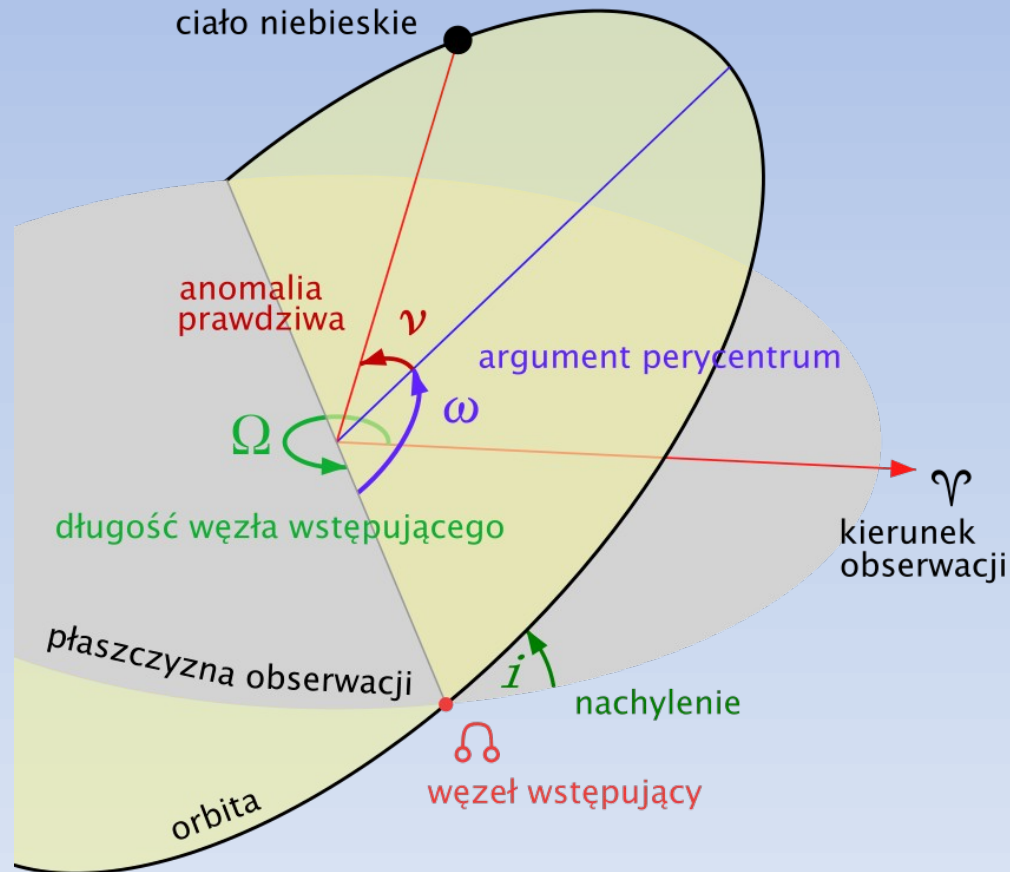
Jest to ślad pozostawiony na powierzchni Ziemi przez prostą łączącą środek Ziemi, obracającej się wokół własnej osi, ze środkiem poruszającego się satelity.

Krzywa ta mieści się w przedziale szerokości geograficznej równej bezwzględnej wartości kąta nachylenia.

Elementy orbitalne

Półoś wielka, mimośród
nachylenie, argument perycentrum, długość węzła wstępującego
moment przejścia przez perycentrum (lub M na epokę)

Wektor stanu: x, y, z i ich pierwsze pochodne.

Elementy orbitalne

W przypadku satelity poruszającego się po orbicie eliptycznej, znajomość w danej chwili t następujących sześciu elementów owej orbity:

- a – dużej półosi, określającej rozmiary orbity oraz okres T ,
- e – mimośrodowi określającego kształt,
- β – długości węzła wstępującego, RAAN albo dł. geograficzna punktu orbity, w którym satelita poruszający się po orbicie z południa na północ przecina płaszczyznę równika ziemskiego; kąt β liczony jest od południka Greenwich;
- i – kąt nachylenia płaszczyzny orbity do płaszczyzny równika Ziemi;
- ω – argumentu perygeum, czyli liczonej w płaszczyźnie orbity zgodnie z ruchem satelity odległości kątowej punktu perygeum orbity od węzła wstępującego orbity; kąt ten określa położenie dużej półosi orbity w jej płaszczyźnie.
- t_p – czasu przejścia satelity przez perygeum;

umożliwia określenie dla tej chwili t położenia satelity na orbicie, poprzez obliczenie jego współrzędnych prostokątnych (6D: pozycji i prędkości).

Orbita kołowa

W przypadku satelity poruszającego się po orbicie kołowej, znajomość w danej chwili t następujących czterech elementów owej orbity:

- r – promień orbity,
- β – długości geograficznej węzła wstępującego, czyli punktu orbity, w którym satelita poruszający się po orbicie z południa na północ przecina płaszczyznę równika ziemskiego; kąt β liczony jest od południka Greenwich;
- i – kąt nachylenia;
- u – argument szerokości;

umożliwia określenie dla tej chwili t położenia satelity na orbicie, poprzez obliczenie jego współrzędnych prostokątnych.

- Długość β i wartość argumentu u wylicza się na podstawie zależności:

$$\beta = \beta_0 - \omega_z(t - t_0),$$

$$u = u_0 + 360(t - t_0)/T_s .$$

Praktyka

W praktyce jednak długość β znana jest dla innej chwili niż ta, w doniesieniu do której oblicza się współrzędne satelity. W nawigacyjnych systemach satelitarnych element β dla danej chwili oblicza się na podstawie znajomości długości β_0 w chwili t_0 (najczęściej poprzedzającej chwilę t):

$$\beta = \beta_0 - \omega_z(t - t_0)$$

Gdzie ω_z jest prędkością obrotową Ziemi.

Często też zamiast czasu t_p podawana jest wartość istniejącej w danej chwili anomalii prawdziwej v lub innego równoznacznego elementu (np. anomalii średniej M), czy też anomalii mimośrodowej E .

Charakteryzując położenie satelity na orbicie, mamy często do czynienia z argumentem szerokości satelity, czyli liczoną w płaszczyźnie orbity zgodnie z ruchem satelity odległością kątową satelity od węzła wstępującego orbity. Argument szerokości u równy jest sumie argumentu perygeum ω i anomalii prawdziwej v :

$$u = \omega + v$$

System GPS

Orbita	Element orbity	Satelita			
		1	2	3	4
A	β	33°	32°	30°	32°
	u	55°	182°	288°	321°
B	β	89°	89°	91°	90°
	u	94°	123°	227°	334°
C	β	150°	149°	149°	150°
	u	1°	27°	154	258°
D	β	209°	209°	209°	209°
	u	73°	163°	191°	297°
E	β	270°	272°	270°	270°
	u	2°	98°	229°	331°
F	β	335°	331°	331°	333°
	u	20°	123°	157°	253°

System GLONASS

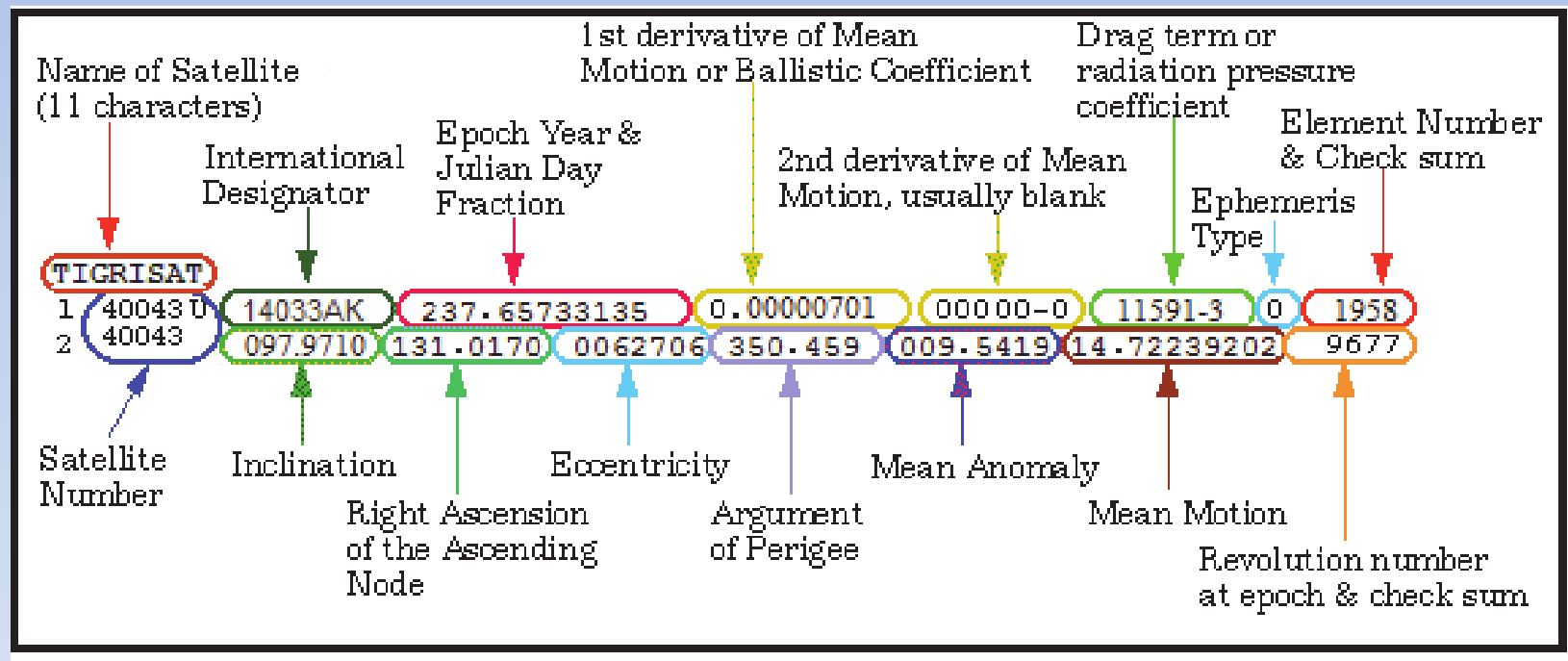
Satelita	Orbita					
	I		II		III	
	β	u	β	u	β	u
1	90°	0°	210°	15°	330°	30°
2		45°		60°		75°
3		90°		105°		120°
4		135°		150°		165°
5		180°		195°		210°
6		225°		240°		255°
7		270°		285°		300°
8		315°		330°		345°

Orbita TLE

ISS (ZARYA)

```

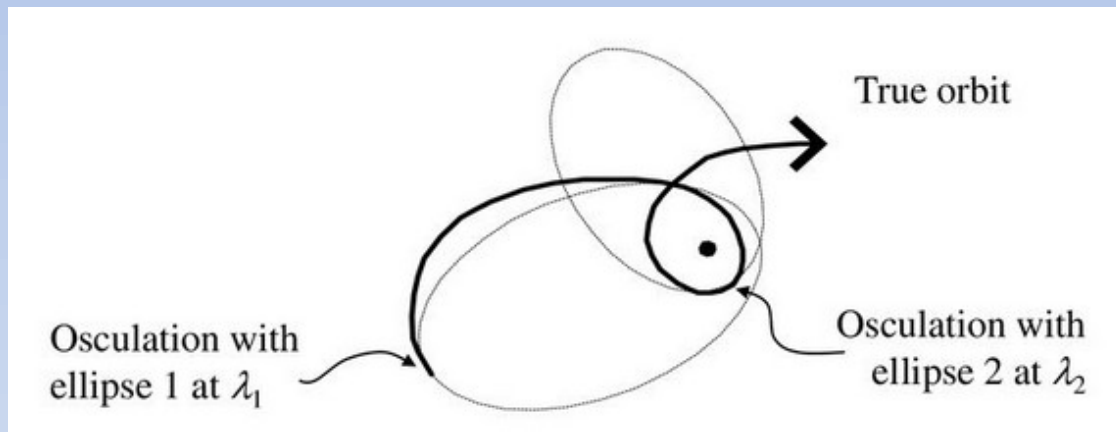
1 25544U 98067A    08264.51782528 -.00002182  00000-0 -11606-4 0  2927
2 25544  51.6416 247.4627 0006703 130.5360 325.0288 15.72125391563537
    
```


Orbita średnia a oskulacyjna

Orbita oskulacyjna:

orbita jaką miałoby ciało **w danym momencie czasu**,
gdyby jego ruch był czysto keplerowski (czyli tylko pod wpływem
punktowego ciała centralnego) i gdyby miało prawdziwą pozycję i prędkość.
Jest styczna do prawdziwej trajektorii w tym jednym punkcie.
Elementy prawdziwe.

Orbita średnia:

uśredniona orbita jaką miałoby ciało **w pewnym okresie czasu**,
gdyby jego ruch był czysto keplerowski (czyli tylko pod wpływem
punktowego ciała centralnego) i gdyby miało pozycję i prędkość
zbliżone do prawdziwych.
Elementy średnie.

„Orbita PV”

Orbit type	3D accuracy (metres)	Clock accuracy		Latency	Updates (days)
		(nsec)	(metres)		
Broadcast	2.00	7.0	2.10	Real-time	----
Ultra-rapid (predicted)	0.10	5.0	1.50	Real-time	0.25
Ultra-rapid (observed)	<0.05	0.2	0.06	3 hours	0.25
Rapid	<0.05	0.1	0.03	17 hours	1
Final	<0.05	<0.1	<0.03	13 days	7

„Orbita PV”

The Extended Standard Product 3 Orbit Format (SP3-c)

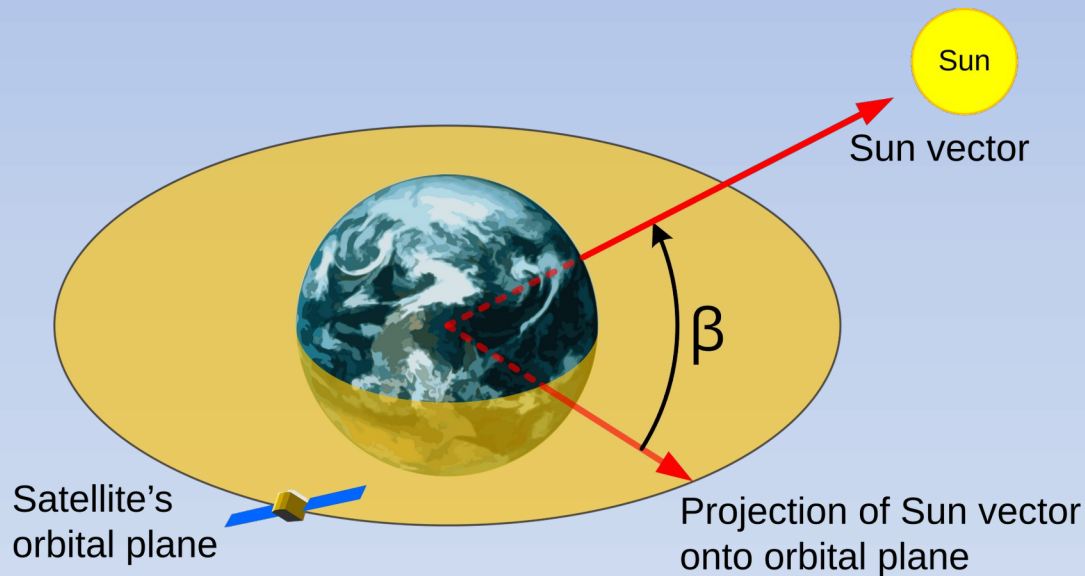
```
#dP2021 12 26 0 0 0.00000000 289 ORBIT ITRF BHN ESOC
## 2190 0.00000000 300.00000000 59574 0.000000000000000
+ 116 G13G28G21G22G07G05G20G31G17G15G16G29G12G19G02G25G01
+ G30G24G27G06G09G03G32G26G08G10G04G18G23G14G11R09R11
+ R20R19R13R01R22R08R03R07R02R17R14R18R21R05R15R12R04
+ R24E11E12E19E18E14E26E24E30E08E09E01E02E07E03E04E05
+ E21E25E27E31E36E13E15E33C11C12C14C19C20C27C28C22C21
+ C29C30C23C24C26C25C32C33C35C34C36C37C46C45C44C43C41
+ C42C06C07C08C09C10C13C16C38C39C40J02J03J04 0 0 0
++ 4 4 5 5 4 5 4 4 5 4 5 5 5 5 5 5
++ 4 4 5 4 4 5 4 5 5 5 5 5 5 5 5 5
++ 6 6 6 5 6 5 5 5 5 4 5 4 4 7 5 5
++ 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 4 4
++ 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5
++ 5 5 5 4 4 5 5 5 5 5 5 5 6 6 5 5
++ 6 6 7 7 6 7 7 6 8 7 8 6 7 8 0 0
%C M cc GPS ccc cccc cccc cccc cccc ccccc ccccc ccccc ccccc
%C cc cc ccc ccc cccc cccc cccc cccc ccccc ccccc ccccc ccccc
%f 0.00000000 0.0000000000 0.000000000000 0.000000000000000
%f 0.00000000 0.0000000000 0.000000000000 0.000000000000000
%i 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0
%i 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0
/* CCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCC
/* CCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCC
/* CCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCC
/* PCV:IGS OL/AL:EOT11A NONE YN ORB:CoN CLK:CoN
* 2021 12 26 0 0 0.00000000
PG13 -15949.697234 -659.164254 21100.069361 235.131698
PG28 -21428.802127 -10368.187987 12073.137466 435.618390
PG21 16912.245203 -17198.297895 11084.953340 154.634683
PG22 20752.807260 -11017.815684 -12004.106934 -432.771020
PG07 2112.877803 -22691.448917 13592.956832 295.025287
PG05 -25113.009921 5634.347799 6708.063881 -65.657079
PG20 -26089.935625 940.846754 -4073.633409 517.472970
PG31 13604.670093 7254.655766 -21753.837900 -156.814746
PG17 -13103.863940 -22910.812200 -2350.466902 552.571964
PG15 -11976.552187 10163.265557 21006.551029 -96.421463
```

satelity

ID, x, y, z, Δt

Oświetlenie przez Słońce

O tym ile czasu satelita spędza na Słońcu a ile w cieniu Ziemi decyduje wysokość orbity h i kąt β , pomiędzy płaszczyzną orbity a kierunkiem na Słońce.

Orbity heliosynchroniczne to jedyne orbity na których satelity mogą być stale oświetlone przez Słońce.